

Grzegorz PIĄTKIEWICZ

<https://orcid.org/0000-0001-7045-0902>

Polska droga do przywództwa militarnego w Unii Europejskiej – potencjał i wyzwania

Streszczenie

W artykule ukazano potencjał Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP) do objęcia roli militarnego lidera w Unii Europejskiej. Autor definiuje pozycję lidera jako wypadkową trzech wymiarów: osobowego, zdolnościowo-instytucjonalnego oraz uznania i odpowiedzialności. Rozważania osadzono w kontekście ewolucji unijnej polityki bezpieczeństwa, która po latach marginalizacji została zrewidowana w wyniku pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę w 2022 r. Autor podkreśla, iż instrumenty wykorzystywane przez Unię Europejską, takie jak PESCO czy CARD, wciąż opierają się na dobrowolności państw członkowskich. Centralnym punktem artykułu jest ocena potencjału Polski, który oparto na strategicznym położeniu, bezprecedensowym wzroście wydatków obronnych (ponad 4% PKB) oraz kompleksowych reformach wynikających z Ustawy o obronie Ojczyzny. Działania te, legitymizowane wysokim poparciem społecznym odnotowanym w badaniach, doprowadziły do skokowego wzrostu liczebności i zdolności armii. W końcowej części, na podstawie analizy porównawczej z wiodącymi armiami UE, wykazano, że skala modernizacji technicznej oraz dynamiczny, ponad dwukrotny wzrost potencjału osobowego w ostatniej dekadzie, uczyniły z SZ RP najliczniejszą armię we Wspólnocie.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo narodowe, NATO, Unia Europejska, Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

Wstęp

Obecna sytuacja geopolityczna w Unii Europejskiej wskazuje na to, że Wspólnota potrzebuje lidera, który weźmie na swoje barki odpowiedzialność za bezpieczeństwo Europy. Przywódca militarny wspólnoty ma szansę znacząco wpłynąć na ochronę najważniejszych dla UE wartości, tj.: wolność, tolerancja, równouprawnienie oraz bezpieczeństwo.

Prowadzenie właściwie ukierunkowanej i zoptymalizowanej polityki obronnej przez Polskę może przyczynić się do stworzenia sił zbrojnych, które będą

przykładem dla innych oraz otrzymają status uznawanego przywódcy Unii Europejskiej. Nasilone działania w tym kierunku zainicjowano już w 2022 r. – zintensyfikowany rozwój, dozbrajanie oraz wzmacnianie potencjału militarnego w powietrzu, na ziemi, w cyberprzestrzeni i na morzu¹. Od tego czasu w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP) znacząco wzrosła liczebność żołnierzy, uzbrojenia, wyposażenia, a także nasilono szkolenie żołnierzy rezerwy oraz zwiększono ilość ćwiczeń krajowych i z zagranicznych.

Na potrzeby artykułu, na podstawie połączenia naukowego ujęcia osoby-lidera z perspektywą państwa, została podjęta próba zdefiniowania przywódcy militarnego UE.

Główny problem badawczy oscyluje wokół problematyki możliwości SZ RP w dążeniu do przywództwa w bezpieczeństwie militarnym Unii Europejskiej. Hipoteza badawcza artykułu brzmi: Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej dysponują zdolnościami, które mogą pozwolić na zostanie strategicznym przywódcą Unii Europejskiej w obszarze bezpieczeństwa militarnego.

Artykuł powstał przy wykorzystaniu metod badawczych właściwych dla dziedziny nauk społecznych oraz dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Szczególnie przydatna okazała się metoda sondażu diagnostycznego, zastosowana celem poznania opinii jednej z grup społecznych, która może mieć w przyszłości realny wpływ na kształtowanie bezpieczeństwa Polski oraz Europy, na temat możliwości SZ RP bycia przywódcą w bezpieczeństwie militarnym UE (w badaniu uczestniczyło 97 studentów dziennych studiów magisterskich jednej ze śląskich uczelni, kierunek: bezpieczeństwo narodowe). Zastosowanie metody analizy jakościowej pozwoliło na porównanie wydatków obronnych i potencjału bojowego (liczba żołnierzy oraz ilość sprzętu wojskowego) wybranych państw UE, tj.: Polski, Niemiec, Francji, Włoch, Hiszpanii i Szwecji².

Przywódca militarny Unii Europejskiej

Autor definiuje przywódcę militarnego UE, łącząc naukowe ujęcie osoby-lidera z perspektywą państwa.

Przywódca militarny (osoba) to oficer/dowódca, który łączy formalne prawo wydawania rozkazów z realnym wpływem na otoczenie (ludzi i organizację). Umiejętne dowodzenie jest warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym do osiągnięcia założonego celu. Poza kwalifikacjami zawodowymi, kluczowymi cechami są między innymi umiejętność inspirowania, kształtowania morale, prze-

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. 2022 poz. 655, ze zm.).

² Dokumenty NATO określają Polskę (obok krajów bałtyckich – Łotwy, Litwy i Estonii) jako jedno z państw odpowiedzialnych za zabezpieczenie wschodniej granicy sojuszu euroatlantyckiego, *NATO's military presence in the east of the Alliance*, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm, [dostęp: 22.07.2025].

widywania, podejmowania ryzyka oraz etos odpowiedzialności. Taki lider – w znaczeniu przyjętym przez S.P. Huntingtona – profesjonalizuje kadry i zarządza zastosowaniem siły zbrojnej, organizując i kierując użyciem siły zgodnie z prawem, misją i wartościami³.

J.J. Mearsheimer definiuje przywódcę militarnego (państwo) jako członka wspólnoty międzynarodowej, który posiada:

- przewagę zdolności wojskowych (siły, gotowości, projekcji, czynników wspomagających);
- uznany przez innych status roli kierowniczej (inicjuje, koordynuje, bierze na siebie „szczególne prawa i obowiązki”);
- trwałe zaplecze gospodarczo-technologiczne podtrzymujące uzyskaną przewagę⁴.

Jego przywództwo polega na dostarczaniu „dóbr bezpieczeństwa” (dowodzenia, logistyki, obrony powietrznej, przemysłu zbrojeniowego) oraz wyznaczaniu standardów i budowaniu koalicji.

Biorąc pod uwagę przedstawione definicje, można zbudować wniosek, iż przywódca militarny UE to państwo członkowskie, które w ramach unijnej polityki bezpieczeństwa i obrony (oraz w komplementarności z NATO) łączy trzy cechy:

1. **Osobowy wymiar przywództwa** – dysponuje korpusem dowódczym i kulturą przywódczą, w której umiejętne dowodzenie jest standardem profesjonalizacji kadr, a liderzy potrafią inspirować i utrzymywać gotowość do działań wielonarodowych;
2. **Wymiar zdolnościowo-instytucjonalny** – utrzymuje ponadprzeciętne, krytyczne zdolności (dowodzenie połączone, rozpoznanie, mobilność, obrona powietrzna, obrona cybernetyczna, zaplecze medyczne i logistyczne), zapewnia *framework nation* (rola państwa wiodącego) dla operacji i sił gotowości UE, kształtuje standardy i interoperacyjność;
3. **Uznanie i odpowiedzialność systemową** – jest rozpoznawane przez inne państwa UE jako dostawca bezpieczeństwa, inicjuje i finansuje kluczowe przedsięwzięcia (misje, szkolenia, zamówienia, projekty przemysłowe), koordynuje koalicje i bierze na siebie ryzyko i ciężary długotrwałego zaangażowania.

Reasumując, autor definiuje przywódcę militarnego UE jako państwo, które dzięki profesjonalnej kadrze wojskowej, przewadze zdolności i uznanemu mandatowi do „prowadzenia” innych (państw), nadaje kierunek unijnym wysiłkom obronnym, a nie tylko dobrze dowodzi własnymi siłami.

Autor artykułu odniósł się i przeprowadził porównanie wybranych obszarów bezpośrednio powiązanych z państwem przywódcą militarnym tj. powietrznym,

³ S.P. Huntington, *The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil–Military Relations*, London 1985, s. 11–13

⁴ J.J. Mearsheimer, *Anarchy and the struggle for power*, [w:] *The tragedy of great power politics*, ed. J.J. Mearsheimer, New York 2001, s. 29–54.

lądowym oraz osobowym. Porównanie wykonano przy użyciu narzędzia „*Global Firepower*” oraz danych przedstawionych na stronie internetowej oficjalnego serwisu internetowego NATO.

Polityka bezpieczeństwa militarnego Unii Europejskiej

Pierwsza dekada XXI w. była dla wspólnoty europejskiej czasem, w którym cała gospodarka bardzo prężnie się rozwijała, przez co kondycja finansowa większości krajów utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie. Pomimo tego, obszar bezpieczeństwa militarnego był traktowany marginalnie. W szczególności sposób bagatelizowano przemysł obronny. Niechęć państw członkowskich do intensywnej i stałej współpracy była zasadniczym utrudnieniem w rozwoju europejskich zdolności obronnych⁵. Podejmowane przez kraje Wspólnoty Europejskiej działania polegające na redukowaniu wojsk własnych przyczyniały się do pogłębiania kryzysu bezpieczeństwa militarnego.

Wybuch wojny w Ukrainie (24.02.2022) zapoczątkował wśród polityków Parlamentu Europejskiego rozważania na temat utworzenia wspólnego militarnego systemu Unii Europejskiej⁶. Pomimo upływu ponad trzech lat od rozpoczęcia wojny zagadnienie to nadal stanowi kość niezgody wśród polityków, naukowców i opinii społecznej. Część ekspertów stoi na stanowisku, iż rozwijanie i budowanie silnej, oraz trwałej współpracy militarnej wewnątrz Wspólnoty nie przyniesie większych korzyści. Według tej opinii optyka rozwoju sił zbrojnych poszczególnych państw powinna być skoncentrowana jedynie na współpracy z NATO. Źródłem takiego podejścia jest między innymi przekonanie, iż wspólnota europejska powinna zajmować się budowaniem silnej gospodarki, natomiast obronność powinna być budowana w głównej mierze w oparciu o politykę zagraniczną i NATO⁷. Taki *modus operandi* jest mocno krytykowany, w szczególności przez ekspertów zajmujących się tematyką bezpieczeństwa narodowego, a także przez najpotężniejszego członka NATO – Stany Zjednoczone Ameryki (USA). Należy dodać, iż podejście Prezydenta USA Donalda Trumpa wskazuje na to, że w przypadku braku zaangażowania UE w inwestycje zbrojeniowe Stany Zjednoczone Ameryki mogą rozważyć wyjście z NATO⁸.

⁵ A. Ciupiński, M. Kuś, *Współczesne tendencje w rozwoju europejskich zdolności obronnych w świetle card – 22*, „Problemy Techniki Uzbrojenia” 2023, z. 163, nr 1, s. 58.

⁶ S. Rutigliano, *Ukraine Conflict's Impact on European Defence and Permanent Structured Cooperation (PESCO)*, „European Papers” 2023, Vol. 8, No. 2, s. 765–777.

⁷ L. Coffey, *EU Defense Integration: Undermining NATO, Transatlantic Relations, and Europe's Security*, „Backgrounder” 2013, No. 2086, s. 2–15.

⁸ Serwis Polskiej Agencji Prasowej, *Senat USA przyjął poprawkę utrudniającą prezydentowi ewentualne wyjście z NATO. W tle obawy o plany Trumpa*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1599593%2Csenat-usa-przyjal-poprawke-utrudniajaca-prezydentowi-ewentualne-wyjście-z> [dostęp: 15.12.2024].

Sojusz Północnoatlantycki również zauważa problem bezpieczeństwa militarnego Europy, potwierdza to wypowiedź Sekretarza Generalnego NATO Marka Ruttego w czasie konferencji zorganizowanej przez niezależny komitet doradczy „Carnegie Europe”. Rutte stwierdził, iż obecnie Europa nie jest przygotowana na to, co ją czeka ze strony Federacji Rosyjskiej, za cztery–pięć lat. W związku z czym zaapelował o pilne przedstawienie gospodarki UE na tryb wojenny⁹.

Wspólnota Unii Europejskiej powinna nastawić się na długofalowe i dynamiczne zwiększanie nakładów na obronność. Potencjał gospodarczy oraz społeczny, jakim dysponuje daje możliwość zintensyfikowania produkcji broni, amunicji oraz sprzętu wojskowego, a także stworzenia Sił Zbrojnych Unii Europejskiej, które mogłyby dać gwarancje większego bezpieczeństwa militarnego¹⁰, oraz zwiększyć potencjał NATO.

Obecnie unijna polityka bezpieczeństwa i obrony opiera się na tak zwanej wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz na wspólnej polityce bezpieczeństwa i obrony (WPBiO)¹¹. Podjęte przez UE działania miały mieć realny wpływ na skuteczność polityki bezpieczeństwa i obrony wspólnoty. Określony w nich cel miał zostać zrealizowany między innymi dzięki ściślejszej współpracy między siłami zbrojnymi państw członkowskich i lepszemu zarządzaniu kryzysowemu.

W listopadzie 2016 r. Rada UE przyjęła „Strategię globalną UE” (EUGS), która nadała kluczowe znaczenie budowaniu odporności, zintegrowanemu podejściu do konfliktów i kryzysów, a także zwiększaniu autonomii strategicznej¹². Uzupełnieniem do strategii jest zatwierdzony przez Radę Europejską w grudniu 2016 r., plan wdrażania działań w zakresie bezpieczeństwa i obrony. Przedmiotowy plan został ukierunkowany na trzy priorytety strategiczne:

- reagowanie na konflikty i kryzysy zewnętrzne;
- budowanie zdolności partnerów;
- ochrona UE i jej obywateli¹³.

⁹ Serwis Polskiej Agencji Prasowej, *Sekretarz generalny NATO wezwał do „przełączenia się na tryb wojenny”*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/sekretarz-generalny-nato-wezwal-do-przelaczenia-sie-na-tryb-wojenny> [dostęp: 15.12.2024].

¹⁰ M. Świstak, *Polityka regionalna Unii Europejskiej jako polityka publiczna*, Kraków 2019, s. 14.

¹¹ WPZiB ma chronić pokój, zwiększać bezpieczeństwo międzynarodowe, promować współpracę międzynarodową oraz umacniać demokrację, praworządność, prawa człowieka i podstawowe wolności. Została ustanowiona w Traktacie o Unii Europejskiej w 1993 r. i uaktualniona w traktacie lizbońskim w 2009 r. WPBiO jest częścią WPZiB dotyczącą obronności i zarządzania kryzysowego, w tym współpracy i koordynacji obronnej między państwami członkowskimi UE. Ustanowiona w traktacie lizbońskim w 2009 r. pozwala UE prowadzić misje i operacje cywilne i wojskowe za granicą, takie jak: zapobieganie konfliktom; utrzymywanie pokoju; wspólne operacje rozbrojeniowe; doradztwo wojskowe; pomoc humanitarna; stabilizacja po konflikcie. *Misje i operacje cywilne i wojskowe*, <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/defence-security>, [dostęp: 19.08.2025].

¹² M. Rhinard, *After the EU Global Strategy – Building Resilience*, Paris 2017, s. 7.

¹³ *Unijna współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony*, <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/defence-security>, [dostęp: 13.08.2025].

UE chce osiągnąć założone cele poprzez wykorzystanie takich instrumentów, jak: skoordynowany roczny przegląd w zakresie obronności (CARD)¹⁴, stała współpraca strukturalna (PESCO)¹⁵, Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych (MPCC)¹⁶ oraz unijne instrumenty szybkiego reagowania.

Pomimo zainicjowanej w 2016 r. nowej polityki zwiększania potencjału obronnego należy zaznaczyć, iż zastosowane regulacje prawne nie nakładają na kraje Unii Europejskiej obowiązku zainicjowania konkretnych działań zbrojenio-owych czy też militarnych. W obszarze WPZiB i WPBiO nie funkcjonuje ustawodawstwo unijne, co ogranicza możliwość nałożenia na państwa członkowskie twardych, automatycznie wykonalnych zobowiązań (art. 24 ust. 1 TUE). Konkluzje Rady UE z listopada 2016 r. wyznaczają poziom ambicji i priorytety działań, używając formuł zachęcających, przypominając, że rozwój zdolności obronnych pozostaje kompetencją państw członkowskich. Również instrumenty wdrożeniowe mają charakter „miękki”: CARD to przegląd koordynacyjny wskazujący możliwości współpracy, a PESCO (choć obejmuje wiążące zobowiązania) jest dobrowolne – bez prawnego obowiązku przystąpienia czy uruchomienia. W konsekwencji powstała po 2016 r. architektura obronna UE tworzy inspiracje i procedury, lecz nie ustanawia generalnego obowiązku uruchamiania określonych działań, ich zakres i tempo zależą przede wszystkim od woli politycznej poszczególnych państw.

Należy zaznaczyć, iż nieinwestowanie w bezpieczeństwo militarne bezpośrednio wpływa na obniżenie jednej z najważniejszych potrzeb człowieka, którą jest bezpieczeństwo fizyczne¹⁷. Dlatego tak ważna jest w tym zakresie wspólna wizja budowania bezpieczeństwa militarnego Unii Europejskiej.

¹⁴ Celem CARD (Coordinated Annual Review on Defence) jest systematyczne monitorowanie krajowych planów obronnych państw członkowskich UE, identyfikacja obszarów potencjalnej współpracy oraz formułowanie rekomendacji dotyczących wspólnych projektów rozwoju i pozyskiwania zdolności. *Coordinated annual review on defence*, <https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/coordinated-annual-review-on-defence-%28card%29>, [dostęp: 25.08.2025].

¹⁵ PESCO (Stała Współpraca Strukturalna) służy pogłębianiu integracji obronnej państw uczestniczących. Nie oznacza tworzenia ponadnarodowej „armii europejskiej”, lecz zacieśnia współpracę państw wspólnoty poprzez: wspólne programy badawczo-rozwojowe w dziedzinie technologii obronnych, harmonizację planów modernizacji i planowania zdolności, kooperacyjne zakupy uzbrojenia oraz podnoszenie interoperacyjności i standaryzacji wojsk. W ramach PESCO rozwijane są również wielonarodowe komponenty sił, w tym unijne grupy bojowe. *PESCO: konsekwencje dla jednoci polityki obronnej UE*, https://pism.pl/publikacje/PESCO_konsekwencje_dla_jedno_ci_polityki_obronnej_UE, [dostęp: 26.08.2025].

¹⁶ MPCC (Dowództwo Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych) odpowiada od 2020 r. za planowanie i dowodzenie operacjami do poziomu brygady, a od 2025 r. także za EU Rapid Deployment Capacity (EU RDC). D. Zandee, A. Stoetman, *Realising the EU Rapid Deployment Capacity: opportunities and pitfalls*, Den Haag 2022, s. 2, 6–7.

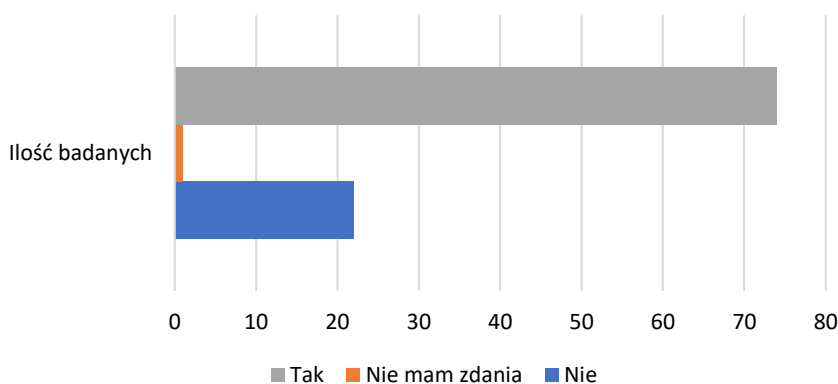
¹⁷ R. Socha, *Aksjologiczny wymiar bezpieczeństwa*, „Bulletin of Lviv State University of Life Safety” 2023, nr 27, s. 137.

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej w UE

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej stanowią kluczowy i najbardziej efektywny komponent systemu obrony państwa w domenie lądowej, powietrznej, morskiej oraz cyberprzestrzennej¹⁸. Integracja i kompatybilność systemów obrony państwa z krajami Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO)¹⁹ stanowi fundament bezpieczeństwa militarnego państw członkowskich. Natomiast dla zwiększenia bezpieczeństwa Unii Europejskiej (UE) kraje członkowskie powinny posiadać wspólną wizję obrony i ochrony granic oraz integralności wspólnoty.

Polska jest największym terytorialnie państwem Unii Europejskiej na jej wschodniej granicy lądowej, granicząc bezpośrednio z Białorusią (ok. 400 km), Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej (ok. 232 km, z czego ok. 209 km to odcinek lądowy, a ok. 23 km odcinek morski) oraz z ogarniętą wojną Ukrainą (ok. 535 km). Położenie to nadaje Siłom Zbrojnym Rzeczypospolitej Polskiej szczególną odpowiedzialność za bezpieczeństwo zewnętrznych granic UE oraz odporność całej europejskiej architektury bezpieczeństwa²⁰.

W 2022 r. (po wybuchu wojny w Ukrainie) jednogłośnie podjęto polityczną decyzję o zintensyfikowaniu inwestycji w obronę narodową. Odbiór społeczny podjętej decyzji był bardzo pozytywny, co zostało potwierdzone badaniem, którego wyniki prezentuje Rycina nr 1.

Rycina nr 1. Rozwój Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jako priorytetowe zadanie państwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

¹⁸ G. Piątkiewicz, *Wyzwania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w oparciu o ustawę o obronie ojczyzny i członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim*, „Res Polticae” 2024, t. 16, s. 150.

¹⁹ S. Zalewski, *Bezpieczeństwo wewnętrzne RP w dobie członkostwa w NATO*, [w:] *Międzynarodowe i wewnętrzne aspekty członkostwa Polski w NATO*, red. W. Fehler, J. Tymanowski, Toruń 2000, s. 70.

²⁰ A. Szlapka, *20 lat Polski w Unii Europejskiej*, Warszawa 2024, s. 12.

W badanej próbie 76% respondentów uznało, że rozwój Sił Zbrojnych RP powinien stanowić najważniejsze zadanie państwa, natomiast 23% nie podzieliło tego stanowiska (pozostała różnica wynika z braku zdania). Wynik ten wskazuje na wyraźną dominację postaw proobronnych oraz wysoką akceptację priorytetyzacji polityki obronnej. Tak szerokie poparcie społeczne stanowi kluczowy warunek legitymizujący utrzymywanie nakładów na rozwój wojska w wysokości ponad 4% PKB.

Priorytetowe podejście do inwestowania w armię pozwala na permanentne utrzymywanie, na odcinku polsko-białoruskim, podwyższonego reżimu bezpieczeństwa (od 13.06.2024 obowiązuje strefa buforowa, a zadania realizowane są wspólnie przez żołnierzy, funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej). Na granicy służbę pełni ok. 5,5 tys. żołnierzy²¹, zaś w skali całej operacji „Bezpieczne Podlasie” (od 1.08.2024) rotacyjnie zaangażowanych jest ok. 17 tys. żołnierzy²². Skala i charakter tych działań mają wymiar nie tylko krajowy, lecz również unijny: dotyczą ochrony zewnętrznej granicy UE, przeciwdziałania presji hybrydowej oraz utrzymania ciągłości szlaków komunikacyjnych i energetycznych.

Ciągłość wykonywania zadań ochronnych i szkoleniowych wspierają rozwiązania organizacyjne i prawne stopniowo wdrażane od 2017 r. Kluczowe znaczenie miało sformowanie 1 stycznia 2017 r. Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT) oraz uchwalenie 11 marca 2022 r. Ustawy o obronie Ojczyzny.

WOT w 90% funkcjonują w modelu służby rotacyjnej, umożliwiając obywatelom nabywanie i rozwój kompetencji wojskowych (strzelanie, taktyka, inżynieria, regulamin żołnierza, itp.), a zarazem zwiększając zdolność państwa do długotrwałego działania w warunkach podwyższonego ryzyka²³. Formacja liczy obecnie ponad 40 tys. żołnierzy i ciągle się rozwija (celem jest 50 tys. – 45 tys. żołnierzy rotacyjnych i 5 tys. zawodowych)²⁴.

Ustawa o obronie Ojczyzny skonsolidowała podstawy rozwoju SZ RP, przyspieszyła modernizację techniczną, umożliwiła wzrost wydatków obronnych, powołała Wojska Obrony Cyberprzestrzeni, zwiększyła liczebność żołnierzy, wprowadziła Dobrowolną Zasadniczą Służbę Wojskową oraz mechanizmy podnoszące atrakcyjność służby (system awansów, uposażeń i świadczeń). Od 2022 r. finansowanie obronności zostało zintensyfikowane i oparte na trzech komplementarnych źródłach: programach wieloletnich, Funduszu Wsparcia Sił Zbroj-

²¹ 70 dni funkcjonowania strefy buforowej na granicy z Białorusią, <https://www.gov.pl/web/mswia/70-dni-funkcjonowania-strefy-buforowej-na-granicy-z-bialorusia>, [dostęp: 1.09.2025].

²² Operacja wojskowa na wschodniej granicy, <https://www.wojsko-polskie.pl/dorsz/articles/aktualnosci-w/nowa-operacja-wojskowa-na-wschodniej-granicy-op-bezpieczne-podlasie/pdf>, [dostęp: 13.12.2024].

²³ M. Klisz, *Utworzenie Wojsk Obrony Terytorialnej jako odpowiedź na nowe zagrożenia bezpieczeństwa państwa*, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” 2017, nr 3, s. 68

²⁴ Terytorialsi rosną, choć żołnierze odchodzą, <https://defence24.pl/sily-zbrojne/terytorialsi-ro-sna-choc-zolnierze-odchodza>, [dostęp: 15.12.2024].

nych (emisje obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego) oraz rozwiązaniach leasingowych z podmiotami krajowymi i zagranicznymi²⁵. System ten zapewnia przewidywalność środków na modernizację, sprzęt i szkolenia. Wydatki obronne wzrosły z około 57 mld zł (2,2% PKB) w 2022 r. do ok. 186 mld zł (4,7% PKB) planowanych na 2025 r. Relatywnie do PKB Polska należy do liderów NATO i UE, a nominalnie plasuje się w ścisłej czołówce europejskich budżetów obronnych²⁶. Wyższy poziom finansowania umożliwił zawarcie szeregu umów zbrojeniowych i technologicznych obejmujących wojska lądowe, lotnictwo, marynarkę, obronę powietrzną oraz artylerię dalekiego zasięgu; w wymiarze unijnym przekłada się to na szybsze domykanie luk zdolnościowych i wzrost interoperacyjności w ramach WPBiO.

Rozbudowa systemów obrony przeciwlotniczej (OPL) to ważny filar wzmocnienia odporności Rzeczypospolitej. Program „Wisła”²⁷ (zapoczątkowany w 2016, z pierwszymi bateriami zamówionymi w 2018 i horyzontem wdrożenia do 2028)²⁸ rozwija zdolności zwalczania pocisków balistycznych i manewrujących, zwiększając bezpieczeństwo przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz korytarzy mobilności wojskowej UE. Komplementarnie baza Aegis Ashore w Redzikowie (oficjalne otwarcie 13.11.2024) stanowi europejski komponent sojuszniczej obrony przeciwrakietowej, której zadaniem jest ochrona sojuszników, w tym państw UE, przed zagrożeniami pociskami średniego i pośredniego zasięgu²⁹. Choć inwestycje te osadzone są w strukturach NATO i relacjach polsko-amerykańskich, ich efekt bezpośrednio wzmocnia architekturę bezpieczeństwa europejskiego.

Zgodnie z najnowszymi danymi raportowymi NATO, SZ RP liczą obecnie ponad 216 tys. żołnierzy, co sytuuje Polskę w ścisłej czołówce Sojuszu pod względem liczebności, a w UE na pierwszym miejscu³⁰. Model docelowy zakłada ok. 300 tys. żołnierzy (ok. 250 tys. zawodowych i 50 tys. WOT)³¹.

²⁵ Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. 2022 poz. 655, ze zm.)

²⁶ M. Gręzicki, J. Płaczek, *Statystyczna korelacja wydatków obronnych i PKB w Polsce w latach 2010–2019*, „Gospodarka Materiałowa i Logistyka” 2019, t. 71, nr 5.

²⁷ Program Wisła to polski system zintegrowanej obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej, w którego skład wchodzi zestaw rakietowej obrony powietrznej średniego zasięgu nowej generacji.

²⁸ Serwis Wojsko Polskie, *Program Wisła wchodzi w fazę realizacji*, <https://www.wojsko-polskie.pl/au/articles/aktualnosci/ii-faza-programu-wisla-wchodzi-w-faze-realizacji>, [dostęp: 1.09.2025].

²⁹ *Otwarcie bazy w Redzikowie to kamień milowy w zakresie obrony przeciwrakietowej*, <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/otwarcie-bazy-w-redzikowie-to-kamien-milowy-w-zakresie-obrony-przeciwrakietowej>, [dostęp: 1.09.2025].

³⁰ *Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2024)*, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_226465.htm, [dostęp: 15.10.2025].

³¹ G. Piątkiewicz, *Rola Wojsk Obrony Terytorialnej w zapewnieniu ciągłości działań w realizacji zadań w obszarze zwalczania klęsk żywiołowych*, [w:] *Sily Zbrojne RP w ochronie i obronie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa państwa*, red. N. Prusiński, Kalisz 2025, s. 48.

Należy zaznaczyć, iż sama liczebność nie przesądza o potencjale bojowym armii, kluczowa jest równowaga ilości i jakości, obejmująca między innymi:

- stały rozwój szkolnictwa wojskowego i ośrodków szkoleniowych;
- udział w ćwiczeniach dwustronnych i wielonarodowych w kraju i za granicą;
- zdobywanie doświadczenia bojowego (operacje, misje szkoleniowe, wsparcie partnerów);
- profesjonalny system naboru, z dbałością o profil psychofizyczny kandydatów;
- konkurencyjne warunki uposażenia i świadczeń oraz motywacje państwowe.

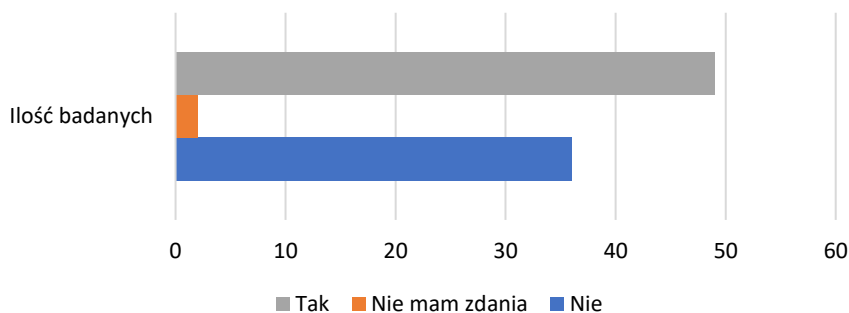
Ważnym trendem jest również rosnący udział kobiet w służbie i obejmowanie przez nie stanowisk dowódczych i kierowniczych, co wzmacnia potencjał kadrowy i różnorodność kompetencyjną sił.

Przedstawione informacje na temat SZ RP pozwalają wskazać trzy zasadnicze obszary ich roli w UE:

1. **Interoperacyjność i standardy** – konsekwentne wdrażanie nowoczesnego uzbrojenia i systemów oraz aktywny udział w projektach wielonarodowych przekładają się na zdolność wspólnego działania w ramach WPBiO, w ścisłej koordynacji z NATO;
2. **Mobilność wojskowa** – inwestycje infrastrukturalne w Polsce są kluczowe dla unijnego wysiłku „Military Mobility” i utrzymania korytarzy wzdłuż wschodniej flanki (w tym osi bałtyckiej);
3. **Odporność wielodomenowa** – wzrost liczebności żołnierzy, rozwój Wojsk Obrony Terytorialnej oraz Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni, ochrona infrastruktury krytycznej oraz wzmocnienie logistyki zwiększają odporność UE na presję hybrydową, dywersyjną i cybernetyczną.

W odniesieniu do roli SZ RP w UE zbadano opinie respondentów dotyczącą możliwości uzyskania przez Wojsko Polskie pozycji lidera UE w obszarze bezpieczeństwa militarnego (Rycina nr 2). Według autora lider Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa militarnego to państwo, które systematycznie zwiększa nakłady na obronność powyżej minimalnych wymogów NATO, modernizuje siły zbrojne we wszystkich obszarach (ląd, powietrze, morze, cyberprzestrzeń) oraz systematycznie zwiększa liczebność personelu sił zbrojnych.

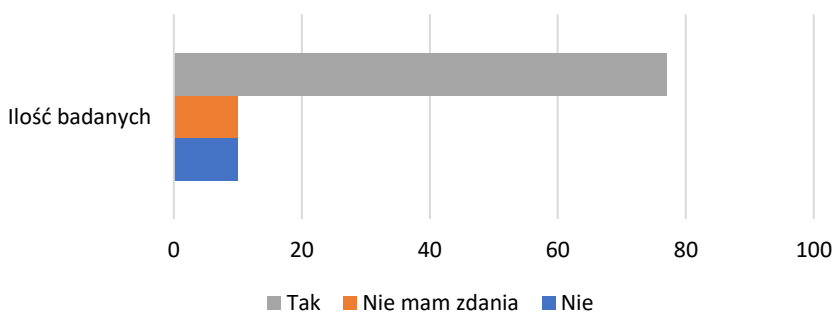
W badanej próbie 51% respondentów zgodziło się ze stwierdzeniem, że Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej mogą stać się liderem Unii Europejskiej w obszarze bezpieczeństwa militarnego, natomiast 37% wyraziło sprzeciw (pozostały odsetek nie zajął stanowiska). Układ odpowiedzi wskazuje na relatywną przewagę ocen pozytywnych przy jednoczesnej istotnej polaryzacji opinii. Wynik ten sugeruje, że w percepcji badanych istnieje realny potencjał przywództwa militarnego Polski w UE, choć towarzyszy mu niepewność co do warunków i horyzontu czasowego koniecznych do jego urzeczywistnienia.

Rycina nr 2. Możliwość uzyskania przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej pozycji lidera Unii Europejskiej w obszarze bezpieczeństwa militarnego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Rozwój zdolności obronnych kraju realnie wpływa na wzrost kapitału politycznego państwa. Rozbudowa zdolności obronnych zwiększa wiarygodność odstraszenia i skuteczność negocjacyjną państwa, co przekłada się na jego „kapitał polityczny” w relacjach z partnerami i rywalami. Klasyczna teoria przymusu pokazuje, że im większa zdolność do zadawania strat i ich kontrolowania, tym większa siła oddziaływania dyplomatycznego i efekt odstraszenia³². Badanie potwierdza, iż respondenci łączą rozwój zdolności obronnych z kapitałem politycznym państwa w UE (Rycina nr 3).

Rycina nr 3. Objęcie przez Polskę roli lidera militarnego w UE, w kontekście wzmocnienia pozycji kraju w UE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W badanej próbie 80% respondentów uznało, że objęcie przez Polskę roli lidera militarnego w UE pozytywnie wzmocniłoby pozycję kraju we Wspólnocie (pozostały odsetek nie podziela tego poglądu lub nie zajął stanowiska). Wynik

³² J.J. Mearsheimer, *Anarchy and the...*

ten wskazuje na przekonanie o związku między rozwojem zdolności obronnych a kapitałem politycznym państwa w UE. Należy jednak podkreślić, że jest to ocena percepcyjna, a nie dowód zależności przyczynowej; postrzegane wzmocnienie pozycji może zależeć od szeregu czynników pośredniczących, m.in. interoperacyjności, efektywności wydatków, spójności polityki zagranicznej i zdolności koalicyjnych.

Geostrategiczne położenie Polski na wschodniej flance UE, skala i tempo modernizacji Sił Zbrojnych RP oraz praktyczna rola w ochronie zewnętrznej granicy Wspólnoty sprawiają, że Polska należy do grona kluczowych wykonawców i współtwórców europejskiej polityki bezpieczeństwa militarnego. Utrzymanie tej trajektorii, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między liczebnością a jakością (zapasy, wielowarstwowa OPL, logistyka i profesjonalizacja kadr), może w wymierny sposób przybliżyć Polskę do pozycji lidera wojskowego UE.

W świetle wyników badań opinii publicznej dostrzegany jest realny potencjał przywództwa militarnego Polski w UE, choć towarzyszy mu niepewność co do horyzontu czasowego jego urzeczywistnienia. Respondenci szeroko łączą rozwój zdolności obronnych z kapitałem politycznym państwa w UE, jest to jednak ocena percepcyjna, a nie dowód związku przyczynowego. Przekucie potencjału w trwałą pozycję będzie zależeć od szeregu czynników pośredniczących: interoperacyjności i standaryzacji, efektywności alokacji wydatków, spójności polityki zagranicznej oraz zdolności koalicyjnych w ramach UE i NATO.

Potencjał bojowy Armii Polski, Niemiec, Francji, Włoch, Hiszpanii i Szwecji: ujęcie porównawcze

W rozdziale przedstawiono potencjał zdolności militarnych, w trzech wymiarach: powietrznym, lądowym oraz osobowym, dla sześciu państw członkowskich UE: Polski, Niemiec, Francji, Włoch, Hiszpanii i Szwecji. Dobór państw odzwierciedla ich znaczenie strategiczne w europejskiej architekturze bezpieczeństwa: trzy największe gospodarki Wspólnoty (Niemcy, Francja, Włochy), kluczowy aktor południowego teatru działań (Hiszpania), nowy członek NATO na północy (Szwecja) oraz państwo „frontowe” wschodniej flanki (Polska). Porównanie umożliwia umiejscowienie aktualnej pozycji SZ RP na tle czołowych armii UE.

Wymiar powietrzny. Siły powietrzne stanowią miernik realnej mocy państwa i sojuszu: zapewniają panowanie w powietrzu, precyzyjne rażenie w głąbi ugrupowania przeciwnika oraz szybki przerzut wojsk i wsparcie logistyczne. O wartości operacyjnej decyduje nie tylko liczebność floty, lecz przede wszystkim integracja z systemami walki radioelektronicznej, sieciocentrycznymi łączami wymiany danych oraz zdolnościami wywiadu, nadzoru i rozpoznania³³.

³³ Zdolności wywiadu, nadzoru i rozpoznania ISR (Intelligence, Surveillance & Reconnaissance) to system ludzi, sensorów, platform i procesów, który pozyskuje, przetwarza i rozpowszechnia

Platformy nowej generacji (np. F-35) w połączeniu z bezzałogowymi statkami powietrznymi zwiększają świadomość sytuacyjną i potencjał odstraszenia. Utrzymanie przewagi wymaga odpornej logistyki (zapasy amunicji i części zamienne), wysokiej gotowości technicznej i pełnej interoperacyjności w NATO i UE. W zestawieniu Global Firepower 2025, pozycje badanych państw kształtują się następująco: Francja – 10, Włochy – 14, Niemcy – 18, Polska – 24, Hiszpania – 25, Szwecja – 51³⁴. Pozycja Polski powinna ulec poprawie wraz z pełną realizacją zawartych kontraktów: m.in. F-35A – 32 szt., FA-50 – 48 szt. oraz 32 śmigłowce wielozadaniowe AW-149³⁵.

Wymiar lądowy. Flota czołgów pozostaje kluczowym wyznacznikiem zdolności do prowadzenia operacji wysokiej intensywności, przełamывania obrony przeciwnika, manewru i utrzymania terenu. O jej jakości przesądzają nie tylko liczby, lecz integracja z łącznością, amunicja precyzyjna, aktywne systemy ochrony, a także powiązanie z artylerią i rozpoznaniem bezzałogowym. W realiach pola walki nasyczonego systemami bezzałogowymi i amunicją krążącą skuteczność broni pancernej zależy od wielowarstwowej obrony przeciwlotniczej krótkiego zasięgu, sprawnej logistyki i wysokiej gotowości technicznej. Dla NATO i UE czołgi pozostają twardym instrumentem odstraszenia, wzmacniającym wiarygodność obronną.

Według rankingu Global Firepower 2025 siła floty czołgów w badanej grupie plasuje wybrane kraje na następujących miejscach: Polska – 24, Hiszpania – 42, Niemcy – 44, Francja – 52, Włochy – 57, Szwecja – 67³⁶. Dalszą poprawę pozycji Polski powinno przynieść wdrożenie już zawartych kontraktów na ciężkie uzbrojenie 1366 czołgów: 366 – M1A1/M1A2 Abrams i 1000 – K2 Black Panther oraz 300 transporterów opancerzonych Cougar. Finalizacja zawartych kontraktów istotnie zwiększy mobilność i potencjał bojowy Wojsk Lądowych³⁷.

Potencjał osobowy. Liczebność sił zbrojnych odzwierciedla potencjał mobilizacyjny państwa oraz zdolność do długotrwałych działań w warunkach wysokiej intensywności. Nie determinuje ona jednak wartości bojowej wprost, o skuteczności decydują także: adekwatna struktura (rozwinęte szkolnictwo wojskowe, rezerwy operacyjne), poziom wyszkolenia i gotowości, tempo uzupełnień oraz sprawny system zabezpieczenia logistycznego. W erze dronów, precyzyjnej amunicji i operacji wielodomenowych żołnierze muszą być sprzężeni z technolo-

informacje o przeciwniku, terenie i sytuacji operacyjnej, by dać dowódcom przewagę informacyjną. S.A. Atkins, *Multidomain Observing and Orienting: ISR to Meet the Emerging Battlespace*, „Air & Space Power Journal” 2018, vol. 32, nr 3, s. 26–40.

³⁴ *Military Aircraft Fleet Strength by Country (2025)*, <https://www.globalfirepower.com/aircraft-total.php>, [dostęp: 7.09.2025].

³⁵ G. Piątkiewicz, *Wyzwania...*, s. 151.

³⁶ *Combat Tank Fleet Strength by Country (2025)*, <https://www.globalfirepower.com/armortanks-total.php>, [dostęp: 7.09.2025].

³⁷ G. Piątkiewicz, *Wyzwania...*, s. 151.

gią i rotacyjnym systemem szkolenia. Duże siły zbrojne świadczą równocześnie o determinacji politycznej i zdolności gospodarki do finansowania długiego wysiłku zbrojnego, co wzmacnia odstraszenie i zdolność wsparcia sojuszników.

Tabela nr 1. Potencjał osobowy Włoch, Francji, Polski, Hiszpanii, Szwecji i Niemiec

Potencjał osobowy wybranych armii UE						
Rok	IT	FR	PL	ES	SE	DE
2014	183,5	207,0	99,0	121,8	14,7	178,8
2015	178,4	204,8	98,9	121,6	15,0	177,2
2016	176,3	208,1	101,6	121,0	15,0	177,9
2017	174,6	208,2	105,3	117,7	15,9	179,8
2018	174,1	208,2	109,5	117,4	17,8	181,5
2019	176,4	207,8	113,1	117,0	19,1	183,8
2020	173,4	207,6	116,2	118,7	20,1	183,9
2021	170,3	207,6	166,8	118,7	21,1	183,9
2022	170,0	207,1	176,0	117,3	20,9	183,2
2023	170,7	205,3	206,5	116,3	21,5	181,7
2024	171,4	204,7	216,1	117,4	23,1	185,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2024)*, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_226465.htm, [dostęp: 7.09.2025].

Zestawienie w Tabeli nr 1 pokazuje, że Polska w ciągu dekady zwiększyła liczebność wojska ponad dwukrotnie (2014 – 99,0 tys., 2024 – 216,1 tys.), jest to najwyższy wzrost wśród wszystkich armii UE. Relatywny wzrost liczebności żołnierzy odnotowuje również Szwecja (2014 – 14,7 tys., 2024 – 23,1 tys.), natomiast pozostałe państwa utrzymują stany osobowe w zbliżonych przedziałach. Obecnie Polska dysponuje najliczniejszą armią w UE i trzecią co do wielkości w NATO (po USA i Turcji).

Zakończenie

Obecna sytuacja geopolityczna stwarza dla Polski szansę na zbudowanie sił zbrojnych, które w niedalekiej przyszłości mogą postawić Rzeczpospolitą w roli militarnego przywódcy Unii Europejskiej.

Definicja przywódcy militarnego Unii Europejskiej wskazuje, iż profesjonalna kadra wojskowa, przewaga zdolności militarnych, uznany mandat do „prowadzenia” innych (państw) oraz nadawanie kierunku unijnym wysiłkom obronnym zbliża Polskę do miana militarnego lidera UE. Ponadto w świetle wyników badań opinii publicznej dostrzegana jest wiara w realny potencjał przywództwa militarnego Polski w UE, choć towarzyszy mu niepewność co do horyzontu czasowego jego urzeczywistnienia. Respondenci łączą rozwój zdolności obronnych z kapita-

tem politycznym państwa w UE. Przekucie potencjału w trwałą pozycję będzie zależęć od szeregu czynników pośredniczących, tj.: interoperacyjność, standaryzacja, efektywność alokacji wydatków, spójność polityki zagranicznej oraz zdolności koalicyjne w ramach UE i NATO.

Natomiast, porównanie wybranych armii państw członkowskich UE wskazuje, że Polska łączy największy potencjał osobowy z najszybszą modernizacją ciężkiego uzbrojenia i lotnictwa, przy jednoczesnym położeniu na najbardziej narażonym kierunku działań (wschodnia flanką). Wypadkową tej konfiguracji są realne narzędzia projekcji siły i odstraszania. W ujęciu porównawczym to właśnie skala inwestycji, tempo modernizacji oraz położenie geograficzne czynią z SZ RP naturalnego kandydata do roli jednego z liderów militarnych UE.

Należy podkreślić, iż na barkach polskiego rządu ciąży odpowiedzialność za prowadzenie właściwej polityki bezpieczeństwa militarnego³⁸. Właściwe inwestycje w obronność mogą się przyczynić do zbudowania sił zbrojnych zdolnych do zapewnienia bezpieczeństwa europejskim obywatelom. Jest to ważne z tego powodu, iż traktaty i umowy międzynarodowe mogą zostać zerwane lub być nieprzestrzegane. Ponadto podejście supermocarstwa militarnego (USA) do dbania o międzynarodowe bezpieczeństwo militarne może się diametralnie zmienić³⁹. Dlatego w interesie Polski jest podejmowanie działań w kierunku stworzenia w ramach Unii Europejskiej silnych militarnych struktur, które będą bazowały na wspólnym systemie łączności oraz dowodzenia, a także będą w ciągłej gotowości do obrony granic Unii Europejskiej. Dobrze uzbrojona i wyposażona armia Unii Europejskiej może być doskonałym uzupełnieniem dla NATO, a także w przypadku wystąpienia kryzysu wewnątrz wspólnoty, gwarantem bezpieczeństwa.

Bibliografia

Akty prawne

Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. 2022 poz. 655, ze zm.).

Monografie

Mearsheimer J.J., *The tragedy of great power politics*, W.W. Norton & Company, New York 2001.

³⁸ T. Terlikowski, *Analiza politycznego środowiska bezpieczeństwa narodowego w wymiarze wewnętrznym*, [w:] *Bezpieczeństwo na lądzie, morzu i w powietrzu w XXI wieku*, red. J. Zboina, Józefów 2014, s. 47.

³⁹ Strona internetowa serwisu Polskiej Agencji Prasowej, *Senat USA przyjął poprawkę utrudniającą prezydentowi ewentualne wyjście z NATO*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1599593%2Csenat-usa-przyjal-poprawke-utrudniajaca-prezydentowi-ewentualne-wyjscie-z> [dostęp: 15.12.2024].

- Piątkiewicz G., *Rola Wojsk Obrony Terytorialnej w zapewnieniu ciągłości działań w realizacji zadań w obszarze zwalczania klęsk żywiołowych*, [w:] *Sily Zbrojne RP w ochronie i obronie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa państwa*, red. N. Prusiński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kaliskiego, Kalisz 2025.
- Rhinard M., *After the EU Global Strategy – Building Resilience*, European Union Institute for Security Studies, Paris 2017.
- Szlapka A., *20 lat Polski w Unii Europejskiej. Raport PISM*, Polski Instytut Studiów Międzynarodowych, Warszawa 2024.
- Świsłak M., *Polityka regionalna Unii Europejskiej jako polityka publiczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019.
- Terlikowski T., *Analiza politycznego środowiska bezpieczeństwa narodowego w wymiarze wewnętrznym*, [w:] *Bezpieczeństwo na lądzie, morzu i w powietrzu w XXI wieku*, red. J. Zboina, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2014.
- Zalewski S., *Bezpieczeństwo wewnętrzne RP w dobie członkostwa w NATO*, [w:] *Międzynarodowe i wewnętrzne aspekty członkostwa Polski w NATO*, red. W. Fehler, J. Tymanowski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000.
- Zandee D., Stoetman A., *Realising the EU Rapid Deployment Capacity: opportunities and pitfalls*, Clingendael Policy Brief, Den Haag 2022.

Artykuły

- Atkins S.A., *Multidomain Observing and Orienting: ISR to Meet the Emerging Battlespace*, „Air & Space Power Journal” 2018, vol. 32, nr 3.
- Ciupiński A., Kuś M., *Współczesne tendencje w rozwoju europejskich zdolności obronnych w świetle card – 22*, „Problemy Techniki Uzbrojenia” 2023, z. 163, nr 1.
- Coffey L., *EU Defense Integration: Undermining NATO, Transatlantic Relations, and Europe’s Security*, „Backgrounder” 2013, No. 2086.
- Gręzicki M., Płaczek J., *Statystyczna korelacja wydatków obronnych i PKB w Polsce w latach 2010–2019*, „Gospodarka Materiałowa i Logistyka” 2019, t. 71, nr 5.
- Klisz M., *Utworzenie Wojsk Obrony Terytorialnej jako odpowiedź na nowe zagrożenia bezpieczeństwa państwa*, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” 2017, nr 3.
- Piątkiewicz G., *Wyzwania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w oparciu o ustawę o obronie ojczyzny i członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim*, „Res Politicae” 2024, t. 16.
- Rutigliano S., *Ukraine Conflict’s Impact on European Defence and Permanent Structured Cooperation (PESCO)*, „European Papers” 2023, Vol. 8, No 2.
- Socha R., *Aksjologiczny wymiar bezpieczeństwa*, „Bulletin of Lviv State University of Life Safety” 2023, nr 27.

Źródła internetowe

<https://defence24.pl/sily-zbrojne/terytorialsi-rosna-choc-zolnierze-odchodza>
<https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/coordinated-annual-review-on-defence-%28card%29>
https://pism.pl/publikacje/PESCO__konsekwencje_dla_jedno_ci_polityki_obronnej_U
<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/defence-security>
<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/defence-security>
<https://www.globalfirepower.com/aircraft-total.php>
<https://www.globalfirepower.com/armor-tanks-total.php>
<https://www.gov.pl/web/mswia/70-dni-funkcjonowania-strefy-buforowej-na-granicy-z-bialorusia>
<https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/otwarcie-bazy-w-redzikowie-to-kamien-milowy-w-zakresie-obrony-przeciwrakietowej>
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_226465.htm
https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm
<https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1599593%2Csenat-usa-przyjal-powprawke-utrudniajaca-prezydentowi-ewentualne-wyjscie-z>
<https://www.pap.pl/aktualnosci/sekretarz-generalny-nato-wezwal-do-przelaczenia-sie-na-tryb-wojenny>
<https://www.wojsko-polskie.pl/au/articles/aktualnosci/ii-faza-programu-wisla-wchodzi-w-faze-realizacji>
<https://www.wojsko-polskie.pl/dorsz/articles/aktualnosci-w/nowa-operacja-wojskowa-na-wschodniej-granicy-op-bezpieczne-podlasie/pdf>

Poland's Path to Military Leadership in the European Union – Potential and Challenges

Summary

The article highlights the potential of the Polish Armed Forces (PAF) to assume the role of military leader in the European Union. The author defines the position of leader as the result of three dimensions: personnel, capabilities and institutions, and recognition and responsibility. The considerations are set in the context of the evolution of EU security policy, which, after years of marginalization, was revised as a result of Russia's full-scale aggression against Ukraine in 2022. The author emphasizes that the instruments used by the European Union, such as PESCO and CARD, are still based on the voluntary participation of member states. The central point of the article is an assessment of Poland's potential, which is based on its strategic location, unprecedented growth in defense spending (over 4% of GDP), and comprehensive reforms resulting from the Homeland Defense Act. These measures, legitimized by high public support as recorded in surveys, have led to a sharp increase in the size and capabilities of the army. In the final section, based on a comparative analysis with the leading EU armies, it was shown that the scale of technical modernization and the dynamic, more than twofold increase in personnel capacity over the last decade have made the Polish Armed Forces the largest army in the Community.

Keywords: National Security, NATO, European Union, Armed Forces of the Republic of Poland.